

УДК 657

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОСТАЧАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ У ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ірина Омецінська

Західноукраїнський національний
університет, Тернопіль, Україна
ORCID: 0000-0001-6000-6904

Станіслав Штефунік

Західноукраїнський національний
університет, Тернопіль, Україна
ORCID: 0009-0001-8958-0237

Резюме. Доведено, що процес постачання є важливою складовою логістичних процесів на підприємстві, яка інтегрується в загальну логістичну систему, забезпечуючи узгодженість між виробництвом продукції, її збутом і складськими процесами. Встановлено, що якість організації постачання впливає на вартість придбаних матеріальних ресурсів, безперервність виробництва, якість продукції, стабільність діяльності суб'єктів господарювання. Визначено найтипівіші складові процеси постачання промислових підприємств, до яких віднесено: дослідження ринку; вибір постачальників; укладання договорів з постачальниками; виконання умов договорів, що передбачає безпосереднє надходження ресурсів, оплату тощо; зберігання матеріальних ресурсів. Досліджено частку матеріальних витрат у структурі витрат промислових підприємств та на цій основі зроблено висновок про необхідність оптимізації процесів постачання й упровадження сучасних логістичних підходів як інструментів зниження собівартості продукції. Відсутність спеціального рахунку для узагальнення витрат, пов'язаних із постачанням, ускладнює формування якісного інформаційного забезпечення для менеджменту. Аргументовано доцільність виокремлення та узагальнення сукупних логістичних витрат в управлінській звітності шляхом вибірки за окремими рахунками залежно від виду логістичних витрат у процесі постачання. При цьому слід аналізувати інформацію за рахунками (субрахунками) 92 «Адміністративні витрати», 042 «Непередбачені зобов'язання», 20 «Виробничі запаси», «Транспортно-заготівельні витрати», «Складські витрати» з урахуванням особливостей методики визнання цих витрат в обліку. З метою підвищення аналітичності обліку в управлінській звітності рекомендовано здійснювати групування постачальників за такими ознаками: частота здійснення операцій, стабільність виконання умов договору, наявність знижок, термін виконання зобов'язань (до десяти днів; від десяти днів до одного місяця; понад один місяць), наявність протермінованої заборгованості, якість поставлених матеріальних ресурсів. Такий підхід дозволить сформувати повнішу інформаційну базу для системи управління та оцінити доцільність подальшої співпраці з окремими контрагентами. Доведено, що злагоджена робота всіх суб'єктів логістики, ефективна організація процесів постачання та якісне інформаційне забезпечення системи управління створюють передумови для оптимізації витрат, позитивної ділової репутації підприємства, його безперервної й ефективної діяльності.

Ключові слова: облік, постачання, логістика, матеріальні витрати, розрахунки з постачальниками, управлінська звітність.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.05.059

Отримано 26.09.2025

UDC 657

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF ACCOUNTING FOR THE SUPPLY OF MATERIAL RESOURCES IN INDUSTRIAL ENTERPRISES

Iryna Ometsinska

West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine

Stanislav Shtefunyk

West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine

Summary. The article proves that the supply process is an important component of logistics processes in an enterprise, integrated into the overall logistics system, ensuring consistency between production, sales, and warehousing processes. It is established that the quality of supply organisation influences the cost of purchased material resources,

the continuity of production, product quality, and the stability of business entities. The most typical components of the supply process of industrial enterprises are identified, namely: market research; selection of suppliers; conclusion of contracts with suppliers; fulfilment of contract terms, which includes direct receipt of resources, payment, etc.; storage of material resources. The share of material costs in the cost structure of industrial enterprises has been examined, and based on this analysis, a conclusion has been drawn regarding the necessity of optimising supply processes and introducing modern logistics approaches as tools for reducing product costs. The absence of a dedicated account for summarising costs related to supply complicates the formation of high-quality information support for management. The feasibility of distinguishing and summarising total logistics costs in management reporting through classification by individual accounts, depending on the type of logistics costs in the supply process, is substantiated. At the same time, information should be analysed by accounts (subaccounts) such as 92 «Administrative expenses», 042 «Contingent liabilities», 20 «Production inventories», «Transport and procurement costs», «Warehouse costs», taking into account the methodological features of recognising these expenses in accounting. To enhance the analytical value of accounting in management reporting, it is recommended to group suppliers according to the following criteria: frequency of transactions, stability of contract fulfillment, availability of discounts, time of obligation fulfillment (up to ten days; from ten days to one month; more than one month), presence of overdue debt, quality of supplied material resources. This approach will allow the formation of a more comprehensive information base for the management system and assessment of the feasibility of further cooperation with individual counterparties. It has been proven that coordinated work of all logistics actors, effective organisation of supply processes, and high-quality information support for the management system will create prerequisites for cost optimisation, positive business reputation of the enterprise, and its continuous and efficient operation.

Key words: *accounting, supply, logistics, material costs, settlements with suppliers, management reporting.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.05.059

Received 26.09.2025

Постановка проблеми. Сучасні складні умови функціонування промислових підприємств вимагають підвищення якості управління та вдосконалення його інформаційного забезпечення, що дозволить суб'єктам господарювання швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища, кон'юнктури ринку та ризиків діяльності, зумовлених воєнними діями, порушенням логістичних ланцюгів і нестабільністю економічної ситуації в Україні. Ефективна система управління нині особливо важлива для логістики й постачання, оскільки саме ці процеси безпосередньо впливають на рівень витрат, у тому числі матеріальних, безперервність виробництва, стабільність господарської діяльності підприємств, їх конкурентоспроможність. Відсутність системної обліково-аналітичної інформації щодо процесів постачання обмежує можливості менеджменту в прийнятті обґрунтованих рішень. Тому виникає необхідність у формуванні цілісного, достовірного та оперативного інформаційного забезпечення, що сприятиме прозорості логістичних процесів, гнучкості підприємства, мінімізації ризиків постачання. Удосконалення облікового забезпечення має ґрунтуватися на впровадженні аналітичних можливостей облікової системи та використанні інструментів управлінського обліку й сучасних цифрових технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення процесу постачання матеріальних ресурсів є міждисциплінарним питанням, так як охоплює дослідження в системах менеджменту, маркетингу, обліку тощо. Лише взаємозв'язок проведених у цих галузях досліджень дозволить забезпечити прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо логістичних процесів на підприємстві та отримати максимальний ефект від їх оптимізації. Дослідженням логістичних процесів, у тому числі щодо постачання, з точки зору менеджменту займалися В. В. Кузяк [1], Н. І. Михайлик [1], О. М. Петухова [2], С. І. Терещенко [3] та ін. В обліковій системі процес постачання об'єднує різні об'єкти обліку, зокрема логістичні витрати, рух запасів, матеріальні витрати, розрахунки з постачальниками тощо. Серед науковців, які займалися удосконаленням об'єктів обліку, пов'язаних з процесом постачання, слід виділити Г. В. Булкот [4], Л. А. Буркову [5], І. В. Жиглей [6], Я. В. Клевець [7], Н. В. Оляднічук [8], О. В. Панічука [9], О. В. Побережець [10], В. А. Шепелюк [5] та ін.

Попри значні напрацювання науковців у сфері постачання, подальших досліджень вимагає формування системного інформаційного забезпечення для менеджменту промислових підприємств, яке сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо зниження логістичних ризиків та підвищення загальної ефективності функціонування підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Метою дослідження є розвиток теоретичних і методичних положень щодо удосконалення процесів постачання на промислових підприємствах шляхом інтеграції сучасних логістичних підходів та формування якісного інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Постановка завдання. Для досягнення визначеної мети окреслено такі завдання: розкрити роль процесу постачання як складової логістичної системи промислового підприємства; проаналізувати структуру матеріальних витрат у загальних витратах підприємства та виявити їх вплив на собівартість продукції; дослідити можливості оптимізації процесів постачання через упровадження сучасних логістичних підходів; запропонувати методичні рекомендації щодо систематизації логістичних витрат для підвищення ефективності управлінських рішень; удосконалити групування постачальників та розрахунків з ними в обліку для підвищення ефективності управління розрахунковими операціями та обґрунтованого вибору надійних партнерів.

Для вирішення поставлених завдань застосовано такі методи: діалектичний, системного підходу, аналізу та синтезу, статистичні, групування, абстрактно-логічний.

Виклад основного матеріалу. Процес постачання є важливою складовою господарської діяльності підприємства. З нього починається кругообіг капіталу, коли грошові кошти перетворюються у матеріальні ресурси. Водночас його значення не обмежується лише простим фактом надходження запасів. Постачання є важливим елементом логістичних процесів на підприємстві; від правильної його організації залежить вартість матеріальних ресурсів, безперервність виробництва, величина витрат, якість продукції тощо. Саме на етапі постачання визначається асортимент, обсяг і терміни поставок матеріальних ресурсів, обираються оптимальні постачальники та канали доставки, періодичність та своєчасність виконання замовлень. Погоджуємось з Я. В. Клевець, що «логістичний підхід до управління матеріальними потоками на підприємстві сприяє максимальній оптимізації виконання всього комплексу логістичних операцій» [7].

Війна в Україні внесла значні зміни в логістичну діяльність підприємств. Управління логістикою ускладнене порушенням традиційних транспортних маршрутів, руйнуванням інфраструктури, зростанням вартості й ризиків постачання, нестабільністю перевезень. «При врахуванні ризиків та змін на ринку, де функціонує логістичний ланцюг, важливо систематично оцінювати інформацію, яка стосується замовлень, динаміки ринкових цін, інтеграції різних рівнів постачання та інших факторів, що впливають на ефективність логістичних операцій» [3, с. 212]. У таких умовах підприємства змушені впроваджувати сучасні стратегії управління логістикою, орієнтовані на диверсифікацію постачальників та водночас на оптимізацію логістичних витрат, що сприятиме відносній стабільності та конкурентоспроможності підприємств в умовах воєнного стану. «Для більшості виробничих підприємств логістичні витрати становлять від 5 до 45% від обсягу продажів залежно від виду бізнесу, географічного масштабу діяльності й співвідношення вагових та цінових характеристик матеріальних ресурсів і готової продукції» [7]. Тому детальний аналіз та належне управління логістичними процесами зможе суттєво підвищити ефективність діяльності суб'єктів господарювання.

Оптимізація процесу постачання може суттєво вплинути на матеріальні витрати промислового підприємства через зменшення транспортних витрат, вибір постачальника за пріоритетністю якісних характеристик (співвідношення ціни і якості), надійність контрагента, що забезпечить своєчасність поставок та сприятиме уникненню виробничих простоїв. Як свідчить практика, промислове виробництво характеризується високою залежністю від матеріальних витрат; у 2018–2023 рр. частка таких витрат у загальних витратах на виробництво коливалася в межах 74–79% (табл. 1). Це досить високе значення, тому якісно налагоджена логістика сприятиме оптимізації витрат та підвищенню рентабельності промислових підприємств. Слід відзначити, що у 2021 році відбулося значне зростання матеріальних витрат (на 729655342,1 тис. грн або на 40%). Проте воєнні дії зумовили зниження матеріальних витрат на 277699210,4 тис. грн або 11% попри значні інфляційні процеси. При цьому частка матеріальних витрат у цей період у загальних виробничих витратах залишилася на стабільно високому рівні – 77%.

Таблиця 1. Матеріальні витрати на виробництво продукції (товарів, послуг) промислових підприємств у 2018–2023 рр.

Роки	Матеріальні витрати, тис. грн	Відхилення до попереднього року		Частка матеріальних витрат у загальних витратах на виробництво, %	Відхилення до попереднього року, пунктів
		тис. грн	у відсотках		
2018	1780071390,0	-	-	79,4	-
2019	1778600297,2	-1471092,8	-0,08	76,9	-2,5
2020	1804994804,6	+26394507,4	+1,48	75,1	-1,8
2021	2534650146,7	+729655342,1	+40,42	78,7	+3,6
2022	2256950936,3	-277699210,4	-10,96	77,0	-1,7
2023	2365950107,5	+108999171,2	+4,83	79,4	+2,4

Джерело: розраховано автором на основі джерела [11].

Процес постачання є важливою частиною всієї логістичної системи підприємства, яка включає три складові: придбання матеріальних ресурсів, внутрішньофірмову логістику та реалізацію продукції (робіт, послуг). Постачання матеріальних ресурсів інтегрується в загальну логістичну систему, забезпечуючи узгодженість між виробництвом продукції, її збутом та складськими процесами, а також забезпечує координацію між внутрішніми та зовнішніми учасниками логістичної системи підприємства. Лише злагоджена дія всіх суб'єктів та об'єктів логістики створить передумови для довготривалих партнерських відносин, позитивної ділової репутації підприємства, його безперервної й ефективної діяльності.

Постачання, як елемент логістики, включає комплекс взаємопов'язаних процесів, результатом яких є забезпечення виробництва матеріальними ресурсами. Враховуючи значний вплив матеріальних витрат на собівартість продукції у промислових підприємствах, управлінському персоналу слід здійснювати постійний моніторинг структури матеріальних витрат та шукати можливості їх оптимізації без втрати якості продукту. З цією метою на практиці управління процесами постачання доцільно розділити на підпроцеси, структура яких залежатиме від особливостей господарської діяльності кожного суб'єкта господарювання. До найтипівіших складових процесу постачання можна віднести: дослідження ринку; вибір постачальників; укладання договорів з постачальниками; виконання умов договорів, що передбачає безпосереднє надходження ресурсів, оплату тощо; зберігання матеріальних ресурсів. Кожна з цих складових зумовлює формування витрат, які повинні бути належним чином відображені в обліку.

Слід відзначити, що процес укладання договорів з постачальниками завжди відзначався значною формалізованістю, що зумовлювало значні витрати часу на

підготовку та погодження паперової документації. Це ускладнювало оперативність господарських операцій щодо постачання матеріальних ресурсів. Нині завдяки цифровим технологіям процес укладення договорів значно спростився та став більш прозорим та зручним для всіх учасників. Зокрема, І. В. Жиглей та В. І. Козир визначають переваги управління ланцюгами постачання за умови використання технології блокчейн: «В сучасному світі технології блокчейн роблять революційні зміни в цьому процесі завдяки використанню смарт-контрактів. Смарт-контракт визначається як протокол транзакцій, який забезпечує повністю автоматизоване виконання та контроль за документацією» [6, с. 63].

Оцінюючи національну облікову систему, слід відзначити, що якщо для обліку логістичних процесів, пов'язаних зі збутом продукції, виділено рахунок 93 «Витрати на збут», то з обліком постачання на підприємстві ситуація значно складніша. В Плані рахунків бухгалтерського обліку відсутній рахунок, на якому можна було б узагальнювати такі витрати. Це пов'язано з особливістю обліку операцій, що супроводжують постачання. Частина витрат визнається в обліку та звітності в періоді їх понесення, зокрема представницькі витрати, витрати, пов'язані з роботою відділу постачання (заробітна плата, експлуатація основних засобів, освітлення, опалення офісу, орендна плата чи амортизація офісу) тощо. Проте є витрати, які не визнаються такими в періоді їх виникнення, й акумулюються у складі транспортно-заготівельних витрат, складських витрат та ін. Включаються вони до складу витрат при використанні матеріальних ресурсів. Ця ситуація значно ускладнює формування інформаційного забезпечення для системи управління логістичними процесами.

На нашу думку, в управлінському обліку доцільно узагальнювати сукупні логістичні витрат, що виникли в процесі постачання. З цією метою необхідно робити вибірку за окремими рахунками залежно від напрямку витрат (рис. 1).

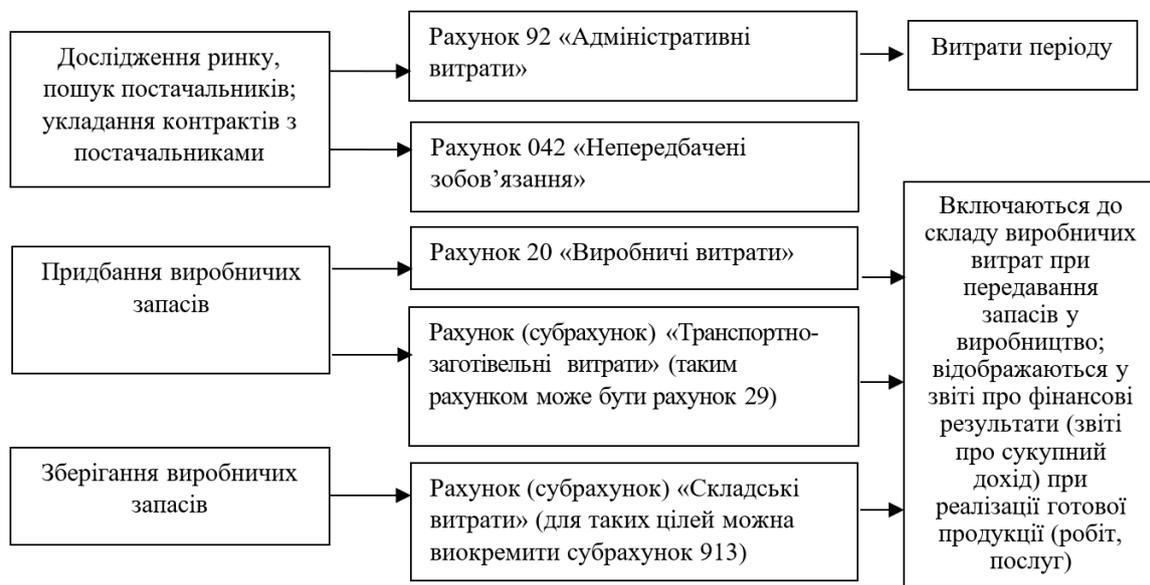

Рисунок 1. Облік логістичних операцій в процесі постачання

Джерело: розроблено автором/

Для надання повної інформації користувачам звітності про господарські процеси на підприємстві слід усі дані про укладені з постачальниками договори відображати у Примітках до річної фінансової звітності. Вартість зобов'язань за контрактами слід

обліковувати на позабалансовому рахунку 042 «Непередбачені зобов'язання». Така інформація є важливою, оскільки в обліку операції за договорами відобразатимуть лише після виконання умов договору (оплата за договором, постачання матеріальних ресурсів тощо).

Так як аналітична інформація про структуру витрат є комерційною таємницею підприємства, тому для внутрішніх користувачів доцільно формувати управлінську звітність про витрати, що виникають у процесі постачання. Н. І. Михайлик, В. В. Кузяк рекомендують «створити адаптовану до специфіки логістичної діяльності підприємств систему управлінської звітності, яка б дозволяла визначати належність логістичних витрат до певного функціонального циклу та їх розміри, запровадити і використовувати спеціальні облікові документи, які б відображали логістичні витрати певного підприємства» [1, с. 164]. В управлінській звітності доцільно виокремити всі витрати, пов'язані з процесом постачання за їх групами. При цьому доцільно робити порівняльний аналіз таких витрат за звітний місяць з такими ж витратами у попередньому місяці та за аналогічний період попереднього року. Це дозволить приймати рішення про доцільність наявних представницьких, складських та транспортних витрат, оскільки саме ці складові мають вагомий вплив на рівень ефективності підприємства. Оптимізація транспортно-заготівельних витрат може бути досягнута через ретельне планування логістичних маршрутів та вибір найбільш безпечних і економічних з них. Зниження витрат на зберігання запасів можна досягти шляхом мінімізації непродуктивних витрат, що виникають у процесі зберігання, зниження обсягів запасів матеріальних ресурсів, використання сучасних інформаційних технологій для моніторингу їх руху, підвищення оборотності запасів. Погоджуємось з думкою О. М. Петухової та Є. Д. Чорної, що «для ефективного управління логістичною системою підприємства слід особливу увагу приділити автоматизації технологічного процесу на складі та впровадженню сучасних програмних продуктів» [2, с. 959]. Представницькі витрати в умовах воєнного стану доцільно знижувати шляхом систематичного аналізу складових таких витрат та виявлення неефективних витрат та витрат, які не створюють доданої вартості для підприємства.

Оскільки вартість матеріальних ресурсів є основою матеріальних витрат промислового підприємства, то особливого значення набуває вибір постачальників, цінова політика яких дозволяла б придбавати ресурси з оптимальним співвідношенням ціна/якість, узгоджувати систему знижок, умови відтермінування платежів та інші механізми, що сприятимуть зменшенню собівартості продукції. При цьому ефективність управління постачанням значною мірою залежить від належної організації обліку розрахунків з постачальниками, яка б забезпечувала дієвий контроль за розрахунками, формування прозорості інформаційної бази для управлінських рішень та підвищення фінансової дисципліни суб'єктів господарювання. Як вірно зазначають Л. А. Буркова та В. А. Шепелюк, «організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками повинна бути спрямована на врегулювання правильності їх документального забезпечення та відображення на бухгалтерських рахунках, оскільки невчасне виявлення певних неточностей або помилок у розрахункових документах може призвести до появи спірної заборгованості та недотримання термінів пред'явлення претензій за нею» [5, с. 88].

Для обліку розрахунків з постачальниками чинним Планом рахунків бухгалтерського обліку призначено рахунок 63, на якому розмежовано постачальників лише в межах вітчизняних та іноземних. Розподіл розрахункових операцій з постачальниками виключно за зазначеним підходом не дає змогу отримати деталізовану інформацію щодо характеру взаємовідносин з контрагентами. З метою підвищення аналітичності обліку доцільно в управлінській звітності здійснювати додаткове розмежування постачальників за такими ознаками, як: частота здійснення операцій,

стабільність виконання умов договору, наявність знижок, термін виконання зобов'язань (до десяти днів; від десяти днів до одного місяця, понад один місяць), наявність відтермінованої заборгованості, якість поставлених матеріальних ресурсів. Такий підхід дозволить сформувати повнішу інформаційну базу для системи управління та оцінити доцільність подальшої співпраці з окремими контрагентами.

Погоджуємося з думкою ряду авторів [4, с. 32; 9, с. 30; 10, с. 140] щодо доцільності в робочому плані рахунків промислових підприємств відкривати аналітичні рахунки до субрахунків 631 та 632, на яких відображати заборгованість, термін сплати якої не настав, відтерміновану заборгованість та протерміновану заборгованість. Це дозволить систематично відслідковувати терміни заборгованості перед постачальниками та своєчасно коригувати платіжну політику підприємства.

Висновки. Процес постачання є важливою складовою логістичних процесів на підприємстві, так як від його належної організації залежить вартість придбаних матеріальних ресурсів, безперервність виробництва, якість продукції, відносна стабільність та конкурентоспроможність суб'єкта господарювання в умовах воєнного стану. До найбільш типових складових процесу постачання слід віднести: дослідження ринку; вибір постачальників; укладання договорів з постачальниками; виконання умов договорів, що передбачає безпосереднє надходження ресурсів, оплату тощо; зберігання матеріальних ресурсів.

Відсутність спеціального рахунку для узагальнення витрат, пов'язаних із постачанням, ускладнює формування якісного інформаційного забезпечення для управлінського персоналу. Доцільним є виокремлення та узагальнення сукупних логістичних витрат в управлінській звітності шляхом вибірки за окремими рахунками залежно від їх напрямку. При цьому слід аналізувати інформацію за рахунками (субрахунками) 92 «Адміністративні витрати», 042 «Непередбачені зобов'язання», 20 «Виробничі запаси», «Транспортно-заготівельні витрати», «Складські витрати» з урахуванням особливостей методики визнання витрат в обліку.

З метою підвищення аналітичності обліку в управлінській звітності доцільно здійснювати групування постачальників за такими ознаками: частота здійснення операцій, стабільність виконання умов договору, наявність знижок, термін виконання зобов'язань (до десяти днів; від десяти днів до одного місяця; понад один місяць), наявність відтермінованої заборгованості, якість поставлених матеріальних ресурсів. Такий підхід дозволить сформувати повнішу інформаційну базу для системи управління та забезпечить обґрунтований вибір надійних партнерів.

Conclusions. The supply process is a key component of logistics processes in an enterprise, as the cost of purchased material resources, continuity of production, product quality, relative stability, and competitiveness of a business entity under martial law conditions depend on its proper organisation. The most typical components of the supply process include: market research; selection of suppliers; conclusion of contracts with suppliers; fulfilment of contract terms, which include direct receipt of resources, payment, etc.; storage of material resources. The absence of a dedicated account for summarising supply-related costs complicates the formation of high-quality information support for management personnel. It is advisable to distinguish and summarise total logistics costs in management reporting by classification through individual accounts, depending on their direction. At the same time, information should be analysed by accounts (subaccounts) such as 92 «Administrative expenses», 042 «Contingent liabilities», 20 «Production inventories», «Transport and procurement costs», and «Warehouse costs», taking into account the methodological features of recognising these costs in accounting. To enhance the analytical value of accounting in management reporting, it is advisable to group suppliers according to the following criteria:

frequency of transactions, stability of contract fulfillment, availability of discounts, fulfillment period (up to ten days; from ten days to one month; more than one month), presence of overdue debt, and quality of supplied material resources. Such an approach will make it possible to form a more comprehensive information base for the management system.

Список використаних джерел

1. Михайлик Н. І., Кузяк В. В. Аналіз логістичних процесів: економічний аспект. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика. 2018. № 892. С. 160–164.
2. Петухова О. М., Чорна Є. Д. Підвищення ефективності управління логістичними процесами на складах підприємства. Молодий вчений. 2018. № 1 (2). С. 957–961.
3. Терещенко С. І., Євтушенко А. М. Логістичний ланцюг постачання: управління та оптимізація. Журнал стратегічних економічних досліджень. 2023. № 6. С. 207–214.
4. Булкот Г. В., Іванова Л. С. Особливості обліку та аналізу кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками на підприємствах, установах, організаціях України. Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 4. С. 30–35. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2020.4.6>
5. Буркова Л. А., Шепелюк В. А., Репенко В. Є. Сучасні аспекти та проблеми організації обліку та контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками згідно національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку з урахуванням ведення підприємством зовнішньоекономічної діяльності. Агросвіт. 2023. № 9–10. С. 82–95.
6. Жиглей І. В., Козир В. І. Обліково-аналітичне забезпечення відповідального управління ланцюгами постачання за умови використання технології блокчейн. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 4. С. 60–68.
7. Клевець Я. В. Оптимізація логістичних витрат на виробничому підприємстві. Актуальні проблеми економіки та управління. 2018. 2. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/130940> (дата звернення: 15.09.2025).
8. Оляднічук Н. В. Удосконалення обліку та аудиту розрахунків із постачальниками та підрядниками. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2021. Вип. 47. С. 86–92.
9. Панічук О. В. Управління зобов'язаннями в процесі оцінювання кредитоспроможності підприємства: обліково-інформаційний аспект. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. 2024. Вип. 1 (57). С. 25–33. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2024-1\(57\)-25-33](https://doi.org/10.26642/pbo-2024-1(57)-25-33)
10. Побережець О. В., Кравченко В. І. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2017. Т. 22. Вип. 4. С. 138–141.
11. Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності у 2012–2023 роках. Економічна статистика. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.09.2025).

References

1. Mykhailik N. I., Kuziak V. V. (2018) Analiz lohistrychnykh protsesiv: ekonomichnyi aspekt [Analysis of logistic processes: the economic aspect]. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnik". Lohistyka [Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Logistics], no. 892. pp. 160–164.
2. Pietukhova O. M., Chorna Ye. D. (2018) Pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia lohistrychnykh protsesamy na skladakh pidpriemstva [Improving the efficiency of managing logistic processes in the enterprise warehouses]. Molodyi vchenyi [A young scientist], no. 1 (2), pp. 957–961.
3. Tereshchenko S. I., Evtushenko A. M. (2023) Lohistrychni lantsiuh postachannia: upravlinnia ta optymizatsiia [Supply chain logistics: management and optimization]. Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen [Journal of Strategic Economic Studies], no. 6, pp. 207–214.
4. Bulkot H. V., Ivanova L. S. (2020) Osoblyvosti obliku ta analizu kredytorskoi zaborhovanosti za rozrakhunkamy z postachalnykamy ta pidriadnykamy na pidpriemstvakh, ustanovakh, orhanizatsiakh Ukrainy [Features of accounting and analysis of accounts payable with suppliers and contractors at enterprises, institutions, organizations of Ukraine]. Ekonomika. Finansy. Pravo [Economics. Finance. Law], no. 4, pp. 30–35. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2020.4.6>
5. Burkova L. A., Shepeliuk V. A., Repenko V. Ye. (2023) Suchasni aspekty ta problemy orhanizatsii obliku ta kontroliu rozrakhunkiv z postachalnykamy ta pidriadnykamy zghidno natsionalnykh ta mizhnarodnykh standartiv bukhhalterskoho obliku z urakhuvanniam vedennia pidpriemstvom zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Modern aspects and problems of the organization of accounting and control of payments with suppliers and contractors in accordance with national and international accounting standards, taking into account the enterprise's foreign economic activity]. Ahrosvit [Agroworld], no. 9–10, pp. 82–95.

6. Zhyhlei I. V., Kozyr V. I. (2023) Oblikovo-analitychne zabezpechennia vidpovidalnoho upravlinnia lantsiuhamy postachannia za umovy vykorystannia tekhnolohii blokchein [Accounting and analytical support for responsible supply chain management using blockchain technology]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia* [Economics, management and administration], no. 4, pp. 60–68.
7. Klevets Ya. V. (2018) Optymizatsiia lohistychnykh vytrat na vyrobnychomu pidpriemstvi [Optimization of logistic expenses of manufacturing enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia* [Actual problems of economy and management], no. 12. Available at: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/130940> (accessed: 15 September 2025)
8. Olyadnichuk N. V. (2021) Udoskonalennia obliku ta audytu rozrakhunkiv iz postachalnykamy ta pidriadnykamy [Improvement of accounting and audit of settlements with suppliers and contractors]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and management], no. 47, pp. 86–92.
9. Panichuk O. V. (2024) Upravlinnia zoboviazanniamy v protsesi otsiniuvannia kredytopromozhnosti pidpriemstva: oblikovo-informatsiinyi aspekt [Management of liabilities in the process of assessing the creditworthiness of an enterprise: accounting and information aspect]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu ta analizu* [Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis], vol. 1 (57), pp. 25–33. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2024-1\(57\)-25-33](https://doi.org/10.26642/pbo-2024-1(57)-25-33)
10. Poberezhets O. V., Kravchenko V. I. (2017) Udoskonalennia obliku rozrakhunkiv z postachalnykamy i pidriadnykamy [Improving the payments to suppliers and contractors]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Ekonomika* [Bulletin of Odessa National University. Series: Economy], vol. 22 (4), pp. 138–141.
11. Vytraty na vyrobnytstvo produktsii (tovariv, posluh) pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti u 2012–2023 rokakh. *Ekonomichna statystyka. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy* [Cost of production (goods and services) of enterprises by type of economic activity in 2012–2023. Economic statistics. State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (accessed: 16 September 2025).